

VZPOMÍNÁ Jaroslav Tomšík

v roce 2011

Ač jsme povídání o krámku, na který si spousta Příboráků dobře vzpomíná, už minule uzavřeli, máme dovětek. Dá-li se tak říct příjemnému vzpomínání pana Jaroslava Tomšíka.

Našli jsme ho - díky hodným lidem - v Domově seniorů v Novém Jičíně. Letos oslavil 90. narozeniny! Hledali jsme ho proto, že jsme chtěli vědět něco víc o jeho životě v době, kdy spolupracoval se známým příborským podnikatelem Josefem Simperem. Společně totiž prodávali zemědělské stroje zn. WIKOV. Jaroslav Tomšík byl tehdy hodně mladý!

„Po škole jsem pracoval doma na velkém hospodářství v Libhošti. Tatínek mi zemřel, když jsem měl 14-15 roků. Musel jsem pomáhat, ale lákalo mě to mezi lidi. Nakonec zůstal doma mladší bratr. Vedl hospodářství a já odešel do Příbora,“ vzpomíná pan Tomšík. To byl rok 1939 a v Příboře už byli Němci. *„Do učebního poměru mohli být přijímáni jen žáci německé národnosti, my Češi jsme mohli být jen pomocné síly. Tak jsem pracoval jako pomocník u pana Simpera,“* pokračuje pamětník.

„Po nastoupení do firmy jsem ho ihned vyslal do speciálního kurzu,“ píše v jedné z listin J. Simper – majitel firmy prodávající zemědělské stroje WIKOV.

„Byl to běžný 6 měsíční kurz u firmy Wichterle-Kovařík v Prostějově, kde jsem se seznámil se všemi stroji, které byly v nabídce,“ doplňuje pan Tomšík.

Josef Simper dál píše a přiznává: *„Po absolvování kurzu pracoval u mě bez schválení německého pracovního úřadu v mé prodejně jako prodáváč a strojní mechanik.“* Výpověď byla součástí obhajoby, která se týkala následujícího obvinění: *„V únoru 1943 došlo při sčítání lidu a hloubkové kontrole všech pracovních sil k odhalení této nehlášené pracovní síly ...“*. Tenkrát se hrozilo i smrtí. Všichni měli strach, a tak pan Tomšík musel během 24 hodin nastoupit tam, kde ho Němci potřebovali. *„Naštěstí jsem tak z 80% uměl německy a oni potřebovali někoho na statek do Sedlnic. Majitelka byla Němka a sloužící Češi. Potřebovali mě tam. A měl jsem navíc zkušenosti ze statku.“* Pan Simper tehdy přiznal vinu, a tak vyvázl pouze s pokutou 1000 říšských marek.

Jenže než k tomu všemu došlo, pan Tomšík zažil ve firmě za 4 roky mnohé. *„Já jsem musel vždycky jako kluk chodit vyvěšovat německou vlajku na vítězství a byl jsem – snad jako každý mladý kluk lenoch. Jednou jsem ji nechal viset déle a Němci zrovna nevyhráli. To mě pan Simper tenkrát sjel, že mohl být zavřený. No jo, ale když mně se nechtělo chodit pořád nahoru a dolů. Je pravda, že když vlajka visela, chodili kolem Němci a zpívali. Němců bylo v Příboře hodně...“*

A co pan Tomšík u Simpera dělal? *„Všecko,“* říká, *„já jsem byl děvče pro všechno. Mě to bavilo. Mluvil jsem s lidmi, prodával, zařizoval, papíroval, vedl evidence. A pořád se prodávalo - i po válce. Prodávalo se všechno - mlátičky, fukary, secí, žací stroje, též se reklamovalo. A nejdříve zpočátku byla v domě i opravná zemědělských strojů, později ji pan Simper zrušil. Nebyl nikdo, kdo by uměl stroje dobře opravovat, každý si opravu zajišťoval sám. Reklamace jsme samozřejmě zajišťovali my - tedy já.“* A pokračuje: *„Těsně před příchodem Němců měla firma osobní automobil WIKOV, kterým se jezdilo k zákazníkům, ale pak ho Němci zabavili a jak vyjeli z garáže, nabourali ho. Pak jsem asi rok jezdil na kole a potom jsem dostal přidělený motocykl a z toho mám ještě dneska revma.“* Bodejť by ne - jako mladý kluk nedal na rady starších: dobře se oblékej!!!

Řidičský průkaz si pan Tomšík dělal v Příboře: *„Dělal jsem ho s Hajzerovými děvčaty. Dobře si je pamatuji, protože jedna paní od nich nám nosila někdy snídani, ale vždycky obědy i večeře. Díky jim jsme s panem Simperem mohli existovat. Víím, že měli na náměstí hospodu, řeznictví a též měli pole.“*

Po válce a pětíměsíční vojenské službě se pan Tomšík vrátil do Příbora. *„Pan Simper mě s radostí vzal beze všeho zpátky, protože jsme se znali. Měl tam sice přiděleného pan učitele Rudolfa Čecha z Libhoště, který mě kdysi učil, ale ten si nevěděl rady. Nevěděl, který díl ke kterému stroji patří,“* usmívá se Jaroslav Tomšík.

„To už pan Simper (postupně se musel vzdát z finančních důvodů velkých prostor v ulici „za ÉREM“, dnes areál starého mlýnu, za utržené peníze koupil od družstva právě dům č. 60...) „sotva chodil a věčně neměl peněz,“ vzpomíná si pan Tomšík. Zřejmě i proto prodal Hoppovým svůj dům č. 60 a udělal si ve všem pořádek. Svou živnost přenechal panu Tomšíkovi. Vše ošetřil notářsky!

„Když pan Simper zemřel, to už jsem byl zaběhnutý, měl jsem 25 let. Nejhorší bylo vyrovnat finanční závazky, prodat nasmlouvané stroje, zaplatit firmě WIKOV. Musel jsem vše nejen dovézt, předat, ale též vysvětlit, jak to funguje. Ale to už bylo poměrně snadné,“ zasníl se pan Tomšík. Od roku 1946 měl svůj vlastní živnostenský list. A co se tehdy stalo? *„Většina kupujících jezdila na reklamaci k nám, ale jednou - to už bylo v roce 1947 - jsem jel na reklamaci osobně. Zemědělec z Pustějova napsal firmě, že dostal zmetek, že mu jejich stroj*

nefunguje. A tak jsem se tam vydal. Zemědělec byl zrovna na poli. Čekal jsem na něho a při tom si namluvil jeho dceru. Za rok se stala mojí ženou,“ říká pan Tomšík. Cesty osudu jsou nevyzpytatelné – dodávám já. „ A ještěvzpomínám si na pana Loukotku, teď někdy zemřel. Jeho žena dělala ve školství a pořádala zájezdy a my jsme s manželkou s nimi jezdili a on si všechno psal. Jednou jsem se s ním dal do řeči. Otec pana Loukotky mi dokonce vyráběl snubní prstýnky,“ dodává pan Tomšík.

V roce 1949 musel pan Tomšík živnost zrušit: „To se mohl člověk cítit, jak chtěl. Tu půjdeš, tu budeš dělat a hotovo. A já jsem to musel tak přijat. Šel jsem do Tatry. Na dílně hluk, už to bylo něco jiného. Přestojsme ještě bydleli - do roku 1953 v č. 60, tehdy dům patřil Hoppovým. Pán byl jakýsi nemocný, ale paní byla taková rázná, průbojná a hlavně dobrá obchodnice! Pak jsem koupil domek v Loučce a odstěhovali jsme se. Přesto ještě jednu vzpomínku na Příbor mám,“ podívá pan Tomšík, „to bylo na začátku, když jsem do Příbora přišel. Šel jsem objednat nocleh pro montéra, který měl přijet z firmy WIKOV a paní mi řekla - synečku, kolik máš roků a já říkám tolik a tolik a ona mi odpovídá – a chceš pokoj s děvčetem nebo bez? Já jsem měl oči vykulené, byl jsem uvedený do rozpaků a nevěděl jsem co dělat. Ona se na mě tak podívala a říkala – jsi synečku hodně mladý a já raději pelášil pryč.“

Tušíte, který hotel to mohl být? Já ano, ale neprozradím... napovím – byla to severní strana...

Jaroslav Tomšík - muž, který – ač nosí na svém hřbetě devět křížků, ví přesně, o čem mluví a my mu děkujeme za příjemné povídání! Děkujeme též vedení domova, že nám umožnilo – venku bylo pod mrakem – strávit dvě hodinky v jejich zařízení.

Jaroslav Tomšík, rok 2011

Pod čarou:

V r. 1974 byl dům vlevo (mj. holičství) zbourán. „*Důvodem byla nepřehlednost křižovatky a zvyšující se provoz automobilů. Už za 1. republiky, kdy stály domy ještě na protější straně, kde je pomník Freudův, docházelo v této lokalitě k dost častým dopravním nehodám*“, řekl v r. 2010 kronikář Lubomír Loukotka. Zajímavost: Asi do roku 1920 stála u domu č. 55 socha Panny Marie na sloupu (assumpta), která pak byla přemístěna na roh ulic Jičínské a Tyršovy. Tam stojí dodnes.

Příště: Cukrárna, pekárna Samořilova, dům č. 259 Místecká ulice. Josef Samořil prý prodával i na náměstí. Víte-li cokoli k tomuto krámku a živnosti, ozvěte se!

Zpracovala v roce 2011: Mgr. Irena Nedomová, Local TV Příbor
e-mail: televize-pribor@seznam.cz, tel. 776 725 909

Děkuji za pomoc Zbyňku Tomšíkovi a za vynikající spolupráci Drahomíře Hrdličkové, dceři pana J. Tomšíka.